

דרכי החיזוק

ארבעה צריכים חיזוק (ברכות לב:) – שיתחזק אדם בהם תמיד בכל כחו (רש"י)

602

שיחת רשכבה"ג מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א • כי תשא תשפ"ג

דברים לעצרת ככלות השנה לפטירת מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

ואפילו שמשנה רבינו כבר יש לו עולם הבא שאין לשער, אבל אין סוף ואין גבול לתענוגי העולם הבא, ואין לנו מושג כמה שאפשר להוסיף עוד עולם הבא ועוד עולם הבא, ומשה רבינו זכות הרבים של כלל ישראל תלוי בו ואין לשער את העולם הבא שיש לו על כך.

ועכשיו שחסרה לנו ההשפעה של רבי חיים, חסר ההשפעה של זיכוי הרבים, ואמנם יש השפעה הנמשכת מהספרים שהוא חיבר, אבל אם הוא היה חי הרי היה משפיע עוד יותר, ועכשיו חסרה ההשפעה, ואם אין השפעה מה העצה? שכל אחד ישפיע על עצמו!

וכיצד להשפיע על עצמו? יש שני דרכים שמשפיעים:

הא' אם עוסקים בחיזוק על ידי ספרי מוסר, קביעות יום יומית במוסר, ובישיבות לבחורים יש סדר מוסר קבוע בכל יום חצי שעה, וזה דבר עצום, שנותן זכויות עצומות, כי מי שלומד מוסר נקרא 'בא ליטהר', ועל ידי זה יש סייעתא דשמיא. וכבר סיפרתי מעשה שהיה באחד שרצה ללמוד ולא היה יכול ללמוד, ורק בסוף היום היה יכול ללמוד קצת, ובא לישיבה ללמוד חצי שעה מוסר, ושאלתי אותו למה הוא לומד דווקא מוסר? ואמר: אני מרגיש שזה מחיה אותי! והסוף היה שכל הקשיים וההפרעות עברו, ועכשיו הוא מזכה הרבים. זוהי הזכות שיש בלימוד המוסר, שהבא ליטהר מסייעין אותו.

והדבר השני שמשפיע הוא תפילה, וידוע מרבי ישראל סלנטר שאמר כי תפילה על רוחניות זה דבר בדוק ומנוסה שעוזר, כי הבא ליטהר מסייעין אותו, וכן אמרו בגמרא (ברכות נ, א) על הפסוק "הרחב פיך ואמלאהו" – ההוא בדברי תורה כתיב, רק תבקש ותקבל!

ואם כן העצה, אם חסרה ההשפעה שאין מי שישפיע עלינו, אנו יכולים בעצמנו לזכות, על ידי עסק המוסר ועל ידי תפילה, לבקש רחמים על רוחניות, על עצמו ועל מישהו אחר, על כלל ישראל, ובוהא אפשר לזכות! יהי רצון שמן השמים יתנו סייעתא דשמיא לכל אחד ואחד, לכל כלל ישראל, שיהיו להם הזכויות וגם יזכו לזכות את הרבים.

כבר עברה שנה אחרי שרבי חיים נפטר, וההשפעה חסרה. כל החיים שלו היו השפעה של זיכוי הרבים, וכל הספרים שחיבר היו לזיכוי הרבים, כגון קרית מלך, שבו ציין את כל המקורות להלכות של הרמב"ם, ויש גם טעמא דקרא, והדרך אמונה על זרעים, ועוד ספרים ומעשים טובים של פעולות לזיכוי הרבים.

ומזכה הרבים זו הזכות הכי גדולה שיכולה להיות, כמו שכתב בחובות הלבבות (שער אהבת השם פ"ו) שאפילו אדם שיש לו כוחות של מלאך והוא עושה עם הכוחות האלו הרבה מעשים טובים, אבל הוא רק אדם אחד, וכמה שיעשה אינו דומה למי שמזכה את הרבים ומשפיע על אחרים שיעשו מעשים טובים, תורה ומצוות אמונה ויראת שמים ומידות טובות, כי כל השפעה שאדם משפיע על אחרים, זו השפעה שנמשכת, כי המושפע גם משפיע על משפחתו ומחנך אותם כפי מה שהוא, וההשפעה נמשכת הרבה מאד, על הרבה מושפעים.

וכבר אמרו באבות (ה, יח) כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, והמשנה ממשיכה שם: משה זכה וזיכה את הרבים זכות הרבים תלוי בו, משה רבינו קודם 'זכה', כי מזכה הרבים צריך זכויות קודמות, שכל הצלחה רוחנית צריכה זכויות, ומשה רבינו זכה, שהיו לו קודם מעשים טובים שעשה בעצמו, כמו שמובא במדרשים על החסד, איך שהיה מרחם על הבריות, והמעשה עם השה (שמות רבה ב, ב), והקב"ה אמר לו, אם כך אתה מרחם על השה, אתה תהיה גם המרחם על כלל ישראל, ומהו החסד הכי גדול לכלל ישראל! תורה! וחי עולם נטע בתוכנו! אם כן בזה זכה משה רבינו להיות מזכה את הרבים.

והמשנה ממשיכה "זכות הרבים תלוי בו", והיינו שכל המעשים הטובים שעושים כלל כלל ישראל גם עכשיו, תורה וכל המעשים הטובים, שזה בא ממש רבינו, הרי זה כמו שהוא עושה אותם, כי מי שמזכה את הרבים נחשב כמו שהוא עושה את מה שהם עושים, ואף שהוא כבר בעולם האמת ואינו יכול לעשות מעשים טובים בפועל, אבל אם יש בעולם הזה השפעה הנמשכת ממנו, שאחרים עושים מעשים טובים מהשפעתו, זה כאילו שהוא עושה אותם עכשיו.

חיזוק לאחר פורים

וכמדומה שאחד הדברים שקשה מאד לקיים, זה להיות דבוק בתורה כל הזמנים בלי היסח הדעת, לכן עיקר החיזוק צריך להיות בזה, שלא להסיח דעת מן התורה, וגם בזמנים שיש רפיון, להתגבר על הקשיים ולהמשיך בדבקות בתורה.

(אדר תשע"ג)

כשהלימוד מעניין – אין רפיון אחרי פורים

צריכים לשבח את הציבור, שיידעו את המעשים הטובים שהם עושים, כי בדרך הטבע אחרי פורים יש רפיון, וזה דבר מובן וטבעי, אף אחד לא בא בקושיות מדוע יש רפיון, אבל השאלה הנשאלת היא כיצד יש כאלה שאין להם רפיון, מה ההבדל ומה נשתנו הם מאחרים? הרי גם הם ילודי אשה, ומדוע לאחרים קשה להמשיך בחיזוק, והנמצאים כאן לא מרגישים את הקושי? זה לא נובע רק מצדקות או מיראת שמים, כי היראה לבד לא מספקת להביא לידי שמחה בתורה, וכיצד יש כאלה ששמחים ורגועים בלי להרגיש כלל את סוף הזמן?

ההתמדה אחרי פורים

זכות לסייעתא דשמיא לכל השנה!

אנו עומדים אחרי פורים וגם ימים ספורים לפני סוף הזמן, וכידוע בימים אלו יש יתרת לריעותא, שתי סיבות הגורמות לרפיון מן התורה, יש כאלו שעדיין לא חזרו לעצמם מפורים, וגם יש רפיון מחמת סוף הזמן שמתקרב. וכל אחד צריך לחפש עצות איך להתגבר על הרפיון ולהתחזק בדבקות בתורה.

ומי שמתאמץ בימים אלו ולומד בהתמדה למרות הקשיים, זוכה לסייעתא דשמיא עצומה במשך כל השנה, וגם נוטל שכר כנגד אלו שאינם לומדים, כמו שאמרו חז"ל (ירושלמי ברכות ט, ה) "אם ראית את הבריות שנתיאשו ידיהן מן התורה מאד, עמוד והתחזק בה ואתה מקבל שכר כולם".

וידוע מהגר"א שעיקר תפקיד האדם בעולם הזה הוא להתחזק בדברים שקשה לו לקיים אותם, ואם יש איזה מצוה שקשה לאדם לקיים אותה, זהו סימן שהתפקיד שלו להתחזק בקיום אותה המצוה.

התשובה אחת היא, כי הלימוד מעניין אותם! דבר שמעניין אינו קשה, וכפי שרואים אצל ילדים קטנים שמתעצלים לקום בבוקר, וכשיש טיול קמים בזריזות לפני כולם, כי זה מושך ומעניין, ודבר שמעניין לא קשה.

והנה כתוב בפסוק בנסיעה הראשונה של בני ישראל מהר סיני (במדבר י, לג) "ויסעו מהר השם", ואמרו חז"ל (ילקוט בהעלותך תשכט) שנסעו בשמחה כתינוק הבורח מבית הספר, שאמרו כמה קשה היה לנו ללמוד תורה בהר סיני, ושמחו שעכשיו יוכלו לנוח מעט מעמלם.

וטבע זה של תינוק הבורח מבית הספר קיים לא רק בתינוקות, אלא גם באנשים מבוגרים, וכפי ששמעתי בילדותי מבעל מוסר שאמר שיכול להיות 'אכציג יאריקער אינגלי' – בן שמונים והוא ילד, וכל אחד יש לו טבע של אהבת המנוחה, ואינו צריך להיות דווקא ילד לזה, אלא שאצל

ילדים קטנים זה בולט כי אין להם עול שמחייב אותם, אבל ה'תינוק' הזה קיים אצל כל אחד ואחד ומתעורר בו מפעם לפעם, בפרט בסוף הזמן שאז יש רבים שמתעורר אצלם טבע אהבת המנוחה, אבל יש כאלה שטבע ה'תינוק' לא משפיע עליהם, כי הלימוד מושך אותם.

ואלו התלמידים שממשיכים בסדרי הלימוד כרגיל ומשתתפים בשיעורים גם בסוף הזמן, הרי הם בדרגה שאין כאן 'ויסעו מהר השם', אלא כל הזמן נמצאים בהר השם ומרגישים את הר השם, ובודאי זהו המשך ה'מרבבים בשמחה' של חודש אדר, ואם חושבים על זה אפשר לשמוח שמחה של מצוה.

(אדר ב' תשע"א)

דברים שאמר רבינו שליט"א בסעודת פורים בביתו

עניינא דיומא, עכשיו פורים, שהוא זמן קבלת התורה מאהבה, וקודם היה קבלת התורה מיראה, שבמתן תורה כפה עליהם הקב"ה את ההר כגיגית (שבת פח, א), ובפורים היה עוד פעם קבלת התורה. ואם כן זהו זמן של קבלת התורה.

והנה בחג השבועות אנו אומרים בתפילה ובקידוש 'זמן מתן תורתנו', ולכאורה הרי מתן תורה היה פעם, ומדוע זה נקרא זמן מתן תורתנו גם היום? והפירוש הוא כי זמן מתן תורתנו אין הכוונה רק על מה שהיה פעם, אלא כמו שכתוב בספרים שכל השפעה רוחנית שהייתה פעם, ההשפעה חוזרת בכל שנה, ורק צריך לקבל את ההשפעה, אבל ההשפעה קיימת, ובכל שנה חוזרת אותה ההשפעה, ובשבועות שהיה מתן תורה כל שנה חוזרת ההשפעה של תורה, כמובן צריך הכנה לזה, אבל מי שמוכן ומתאים לזה יש לו השפעה מיוחדת עם סייעתא דשמיא מיוחדת של תורה בחג השבועות.

וכך גם בפסח שנקרא 'זמן חירותנו', הכוונה לחירות רוחנית, כי במצרים היו מושפעים מטומאת מצרים, וכדאיטא בזוהר שהיו שקועים במ"ט שערי טומאה, ורק היה שער אחד של קדושה, וכשיצאו ממצרים יצאו מהטומאה, לחירות עולם, חירות רוחנית, חירות של קדושה, ובכל שנה בפסח חוזרת ההשפעה שאפשר לזכות לחירות רוחנית מהיצר הרע.

וגם חג הסוכות 'זמן שמחתנו', אין הכוונה לשמחה גשמית, אלא שמחה רוחנית, והוא זמן של שמחה רוחנית, כי יש בו הרבה מצוות, סוכה, וארבעה מינים, וכן ניסוך המים היה בסוכות, ואומרים הלל, ומצות סוכה גם כן יש בה קדושה מיוחדת, כמו שמפורש בגמרא (סוכה ט, א) שיש איסור הנאה בעצי הסוכה, והסוכה היא מקום קדוש ומקדשת את היושב בה, ולכן זה זמן של שמחה של קדושה, שהקדושה משמחת! ומטעם זה שמחת תורה הוא המשך אחרי סוכות ולא בזמן אחר, כי הוא זמן שיש בו ההשפעה של שמחה של מצוה, וכן בכל המועדים כל שנה חוזרת ההשפעה שהייתה פעם.

וכך גם בפורים שהוא זמן שהיה עוד מתן תורה, שחזרו וקיבלוה מאהבה, בכל שנה יש השפעה של תורה בפורים, ולכן ידוע שעסק התורה בפורים נותן זכויות עצומות מאד, והרבה שהיו זקוקים לישועה נושעו בפורים, בזכות עסק התורה בפורים, שהוא זכות גדולה ומדרגה מיוחדת. ולכן גם כל מה שדיברו פה בדברי תורה, ואף עשו סיום מסכת, ודיברו ושרו שירים במעלת התורה, אשרי מי שעמלו בתורה, אשריכם תלמידי חכמים, וגם דיברו על אמונה, אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה, האמונה היא היסוד, וכל זה שייך לפורים. בעזרת השם מן השמים יתנו סייעתא דשמיא לכל הציבור, לכולנו הנמצאים פה ולכל כלל ישראל, להיות במדרגות הרוחניות שיש בפורים בעזרת השם.

בעיצומו של יום הפורים, נכנסו תלמידי הישיבה מבני שיעור א' לשמחת פורים בבית רבינו. לאחר ששרו ברגש את מילות הפסוק "עבדו את השם בשמחה בואו לפני ברננה", אמר רבינו שליט"א:

עבדו את השם בשמחה, בואו לפני ברננה. זה שני דברים.

ראשית עצם עבודת השם בשמחה, מתוך שמחה, שמחה שאנו עובדים את השם, כמו שמביא המסילת ישרים מאמר חז"ל, כשאתה מתפלל יהא לבך שמח עליך שאתה מתפלל לפני מלך שאין כמוהו, מלך מלכי המלכים, אין כזה מלך כמו הקב"ה, והוא שמח שאנו מתפללים אליו, וכמה גדולה היא השמחה בזה!

וכיצד עובדים את השם? עוסקים בתורה, ובתפילה, וכן תפילין וציצית וכל מעשי המצוות הם עבודת השם, והכל בשמחה, כי זו שמחה גדולה שיש לנו מלך שאוהב ושמח בזה שאנו עובדים אותו.

ועל זה ההמשך: בואו לפני ברננה, לכן אנחנו צריכים לרנן! כי איך שמחים? מרננים, ואז שמחים! כמו ששרו כאן, ברננה, כך עושים וכך מקיימים את השמחה, לשיר ברננה.

בעזרת השם שיהיה לכולכם חיים טובים ומאושרים, חיים שכולם תורה בשמחה.

לע"נ הר"ר **אברהם** ב"ר שלמה ז"ל
נלב"ע כ"ג שבט תשמ"ט - תנצב"ה
חוג' מרת **דבורה** ב"ר חיים הלוי ע"ה
נלב"ע כ"א אדר ב' תשע"ד - תנצב"ה

לע"נ רבי **משה** ב"ר גרשון ז"ל **אלינסון**
נלב"ע כ"ג באדר ב' תשע"ט - תנצב"ה
חוג' מרת **לאה רחל** ב"ר יוסף ע"ה
נלב"ע א' דר"ח אדר תשפ"ג - תנצב"ה

לעילוי נשמת הרה"ג רבי **ישראל דב**
בן הגאון רבי **מרדכי ציקינובסקי** זצ"ל
מוותיקי תלמידי רבינו שיבלחט"א
נלב"ע י"ז אדר א' תשפ"ב - תנצב"ה

לעילוי נשמת רבי **גרשון** ב"ר **יעקב** זצ"ל נלב"ע י"ח אדר - תנצב"ה

מוקדש להצלחת התורם ומשפחתו